

p l a n d a g 2 0 2 4

Storm en stilte

Hoog- en laagdynamische processen in de
maatschappij en ons vakgebied

Zwijndrecht, 30 mei 2024

Rapport van de Jury voor Prijs voor de Jonge Planoloog 2024

De PlanDag-prijs 2024 wordt mede mogelijk gemaakt door Bureau Omgeving.

p l a n d a g 2 0 2 4

JURYVERSLAG PRIJS VOOR DE JONGE PLANOLOOG

Samenstelling van de jury

- Paul Wullaume (OMGEVING) (voorzitter)
- Elke Vanempten (ILVO Vlaanderen)
- Alda Alagic (Hogeschool Fontys)

Secretaris: Bart de Zwart (Bestuur Plandag)

Ontvangen papers

De volgende papers dongen mee naar de Prijs voor de Jonge Planoloog:

- Robin de Ridder: Volle kracht vooruit: mensen- en burgerrechten als ballast voor (ruimtelijke) transities?
- Ruben Wauters: Klimaatadaptatie op private domeinen: Een verhaal van snel willen, maar traag kunnen

Beoordelingsprocedure

De leden van de jury hebben elk de papers individueel beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

1. De mate waarin de paper getuigt van een goede **onderbouwing** op basis van duidelijke argumenten en bronnenmateriaal.
2. De mate waarin de paper **inspiratie** geeft aan omgevingsprofessionals en andere betrokkenen bij het ruimtelijk beleid door onder andere het gebruik van helder taalgebruik, relevante voorbeelden, sterke beelden of kerncijfers.
3. De mate waarin de paper getuigt van **originaliteit** bijvoorbeeld door een nieuw thema in de kijker te zetten of een bestaand thema vanuit een nieuwe invalshoek te benaderen.
4. De mate waarin de paper interessante aanknopingspunten biedt voor zowel de **Vlaamse (Belgische) als de Nederlandse ruimtelijke ontwikkelingspraktijk**, bij voorkeur in vergelijkend perspectief.
5. De mate waarin de paper aan de slag gaat met het thema voor de Plandag (Storm en stilte) en inzichten aanreikt voor een van de geponeerde vraagstukken.

De juryleden hebben per criterium steeds tussen één en tien punten toegekend:

10 = uitstekend	5 = onvoldoende
9 = zeer goed	4 = ruim onvoldoende
8 = goed	3 = slecht
7 = ruim voldoende	2 = zeer slecht
6 = voldoende	1 = waardeloos

Een paper kan dus maximaal $3 \times 50 = 150$ punten behalen.

Beoordeling

De paper van Robin De Ridder ontvangt de volgende punten van de jury:

	Onderbouwing	Inspiratie	Originaliteit	Relevantie praktijk	Plandag thema	TOTAAL
Alagic	7	8	8	7	9	39
Vanempten	6	6	9	5	9	35
Wuillaume	8,5	7,5	8,5	6	9	39,5
						113,5

De prettig leesbare paper van Robin De Ridder is een wake-up call ten aanzien van het groeiende spanningsveld tussen het streven naar een daadkrachtig ruimtelijk beleid enerzijds en het respecteren van democratische verworvenheden en open planningsprocessen anderzijds. De paper speelt daarmee op een originele manier en vanuit een kritische positie in op de actualiteit. Aan de hand van goed gedocumenteerde voorbeelden uit zowel de EU- als de Vlaamse planningscontext laat de auteur zien dat pogingen om de efficiency van planningstrajecten te vergroten kunnen leiden tot 'mission creep', gekleurde maatregelen en uitholling van wetgeving. De kwestie rond het Omgevingsbesluit is in dit verband extra pregnant omdat hierin niet alleen een spanning tussen snelheid en zorgvuldigheid aan de orde is, maar ook een potentieel opportunistisch mechanisme wordt blootgelegd van ad-hoc beleid waarin private ruimteclaims, via uitzonderingsregels en korte bochten in beleidsprocessen, voorrang krijgen boven het algemene belang. Hoewel dit mogelijk ook implicaties heeft voor de Nederlandse planningspraktijk worden deze in de paper niet geëxpliciteerd. De jury ziet dit als een gemiste kans. De auteur stelt dat er een gebrek aan bewustzijn is binnen de planningswereld over de risico's van deze ontwikkelingen en wil daarom een waarschuwingssignaal afgeven. In de inleiding wordt bovendien gesuggereerd dat er alternatieve oplossingsrichtingen denkbaar zijn, maar deze worden door de schrijver niet geconcretiseerd. De Ridder speelt met de paper op een intelligente manier in op de aangereikte thematiek van de PlanDag 2024.

De paper van Ruben Wauters ontvangt de volgende punten van de jury:

	Onderbouwing	Inspiratie	Originaliteit	Relevantie praktijk	Plandag thema	TOTAAL
Alagic	7	8	7	7	7	36
Vanempten	7	6	8	9	6	36
Wuillaume	7,5	7,5	7,5	8,5	7	38
						110

Private landgoederen vormen door hun omvang, multifunctionaliteit en langdurig privaat bezit een potentieel geschikte context om klimaatmaatregelen toe te passen. Deze originele paper van Ruben Wauters brengt de mogelijkheden hiervan onder de aandacht en raakt daarmee gelijktijdig het opkomende thema aan van *private land conservation*. Voor de onderbouwing van de paper is gebruik gemaakt van zowel relevante literatuur als interviews met de Nederlandse Federatie Particulier Grondbezit (FPG) en Landelijk Vlaanderen (LV). De jury waardeert dat de auteur daarmee de praktijken aan weerszijde van de landsgrens expliciet met elkaar verbindt. Dit biedt de basis om over en weer lessen te kunnen trekken. De casusbeschrijving in het tekstkader is interessant, maar geeft beperkt inzicht in het precieze mechanisme van samenwerking en aanpassing waarmee, zoals de auteur stelt, de 'lessen uit het verleden worden toegepast om oplossingen te vinden voor hedendaagse uitdagingen'. Ook elders in de paper worden soms algemene, moeilijk te verifiëren, stellingnames gedaan. Zoals de uitspraak dat landgoedeigenaars 'een filosofie van rentmeesterschap [belichamen]', of de conclusie die stelt dat 'haast en spoed' zelden goed zijn. Niettemin is het een verdienste dat de auteur met overtuiging de rol en potentie van private landgoederen voor de planningspraktijk agendeert. Het is een thema dat in het huidige ruimtelijke beleid onterecht vaak nog onderbelicht blijft.

Conclusie

Hoewel de beoordeelde papers inhoudelijk zeer van elkaar verschillen, is er tevens sprake van enige thematische verwantschap. Beide auteurs willen met hun betoog bewustzijn creëren voor een onderbelicht aspect van de planningspraktijk. Aspecten die elk te maken hebben met een onderstroom van trage structuren en processen. Deze komen op scherp te staan als gevolg van de collectieve wens om ruimtelijke planning op te schakelen in het licht van urgente transitievraagstukken. De Ridder wijst daarbij op de risico's van al te opportunistische geitenpaadjes om ontwikkelingen te versnellen; Wauters op de potentie van private domeinen voor de klimaatadaptatieopgave. Beide papers zijn origineel, onderhoudend en goed onderbouwd. De jury is van mening dat De Ridder met zijn kritische paper een net wat steviger argumentatie opbouwt, die bovendien op een prikkelende manier inhaakt op het jaarthema van de PlanDag 2024.

Robin De Ridder is daarmee de terechte winnaar van de Prijs voor de Jonge Planoloog 2024.